

„ÉSSZEL JÁROM BE A FÖLDET!”

⊕^AFÖLDGÖMB

NEMZETKÖZI KÖZÉPISKOLAI TANULMÁNYI VERSENYE

1. forduló

2009. február 17.

15.00-17.00 óra

FONTOS!

A verseny feladatainak megoldásait a feladatsor végén található „MEGOLDÓLAP”-ra **kérjük rávezetni!** Kérjük, figyelmesen oldjátok meg a feladatokat, **ui. a „Megoldólap”-on javítani tilos!** A feladatsort munkapéldányként, „piszkozat”-ként lehet használni.

A verseny során bármiféle segédeszköz használata tilos!

Csak a MEGOLDÓLAP-ot kérjük elküldeni az alábbi címre levélben vagy faxon:

Fax: 06-1-231-4045

Postacím: Heiling Média Kft. 1142 Budapest, Erzsébet királyné útja 125.

A borítékra írják rá: „A Földgömb Földrajzverseny”

Postára adási határidő: 2009. február 18. szerda

I. feladat: TOTÓ I. (13+1 feladat–hibátlan megoldás esetén 1 jutalompont jár!)

(15 pont)

1. Mely érc bányászata tette ismertté Úrkút települését?

1. bauxit
2. mangán
3. uránérc

2. Mi volt Szőny római kori neve?

1. Brigetio
2. Gorsium
3. Arrabona

3. Hol található a Szamosbazár?

1. a Bihar-hegységben
2. a Szamos-torkolatnál
3. Rahó környékén

4. Ki fedezte fel az Aggteleki-karszt Béke-barlangját?

1. Kordos László
2. Jakucs László
3. Herman Ottó

5. Mi Gyulafehérvár román neve?

1. Alba Regia
2. Alba Iulia
3. Alba Dej

6. Hol tekinthetjük meg ma a Kolozsvári Márton és György által alkotott Szent György-szobor eredetijét?

1. Kolozsváron
2. Szegeden
3. Prágában

7. Hol található Magyarország magasságmérési alappontja (szintezési ősjegye)?

1. Nadapon
2. Pusztavacson
3. Ópusztaszeren

8. Hány nemzeti parkja van jelenleg Magyarországnak?

1. 8
2. 9
3. 10

9. Mi a nemere?

1. kistestű rágcsáló a Hortobágyi Nemzeti Parkban
2. széltípus
3. nomád őseink által készített szövetfajta

10. Ki készítette a kolozsvári Mátyás-lovasszobrot?

1. Izsó Miklós
2. Fadrusz János
3. Stróbl Alajos

11. Melyik mai ország területén található Beszterce?

1. Románia
2. Szlovákia
3. Ukrajna

12. Ki festett képet a Tar-pataki vízesésekről és a taorminai görög színházról?

1. Csontváry Kosztká Tivadar
2. Barabás Miklós
3. Szinyei Merse Pál

13. Kit neveztek „Osztrolenka véres csillagá”-nak?

1. Kun Bélát
2. Bem Józsefet
3. Tőkés Lászlót

+1 Hogy hívják a Tisza két fő eredő ágát?

1. Fekete- és Fehér-Tisza
2. Fekete- és Kék-Tisza
3. Fekete- és Szőke-Tisza

II. feladat: Többelemű választás (8 pont)

Vezesd rá a „Megoldólap”-ra az alábbi állítások közül annak a nyolcnak a **sorszámát**, amelyek a Kárpátokra vonatkoznak! (Amennyiben a megadottnál több megoldás kerül felsorolásra, az elért eredményből pontot /pontokat/ vonunk le!)

1. Legmagasabb pontja 2655 m.
2. A kárpáti folyók többsége a Kárpát-medence (vidék) irányába folyik.
3. A hegységet az egykoron a keleti vonulatai alján élő kárpokról nevezték el.
4. A Tisia-masszívum köré gyűrődött fel.
5. A Déli-Kárpátok leglátványosabb és legmagasabb része a vulkáni vonulat.
6. A Kárpátok vonulatai a Dévényi-szorostól az Al-Dunáig (Kazán-szoros) húzódnak.
7. A hegyvonulat legnagyobb tömege a triászban gyűrődött fel.
8. Egyetlen gleccsere a Ferenc József-gleccser.
9. Itt látogatható a Csorba-tó.
10. Itt található az Ojtozi-szoros.
11. A Déli-Kárpátok (és egyben Románia) legmagasabb csúcsa a Negoii.
12. Az Avas, a Kőhát, a Gutin és a Hargita a Kárpátok vulkáni vonulataihoz tartoznak.
13. A Kárpátok mai felszínének kialakításában jelentős szerepet játszott a pliocénkori eljegesedés.
14. Jól megfigyelhető a növényzet függőleges övezetessége.
15. A hegyvidék belső lábánál 15-17 °C az évi középhőmérséklet.

III. feladat: Párosítás (12 pont)

Az alábbi személyek nevének betűjele mellé írd oda az általuk alkotott mű **betűjelét!**

a) Verbőczy István	g) Lóczy Lajos
b) Kőrösi Csoma Sándor	h) Ottlik Géza
c) Kodály Zoltán	i) Jókai Mór
d) Makovecz Imre	j) Cholnoky Jenő
e) Göncz Árpád	k) Bacsó Péter
f) Feszty Árpád	l) Bartók Béla

A: Balaton monográfia, **B:** A „Gyűrűk ura” fordítása, **C:** A nagyenyedi két fűzfa,
D: Iskola a határon, **E:** Tripartitum, **F:** Cantata Profana, **G:** tibeti-angol szótár,
H: A magyarok bejövetele, **I:** A Föld és élete
J: a sevillai világkiállítás magyar pavilonja, **K:** A tanú, **L:** Psalmus Hungaricus

IV. feladat: Epitheton ornans — hírességek híres jelzői (6 pont)

Kikről van szó? A válasz a megfelelő személy neve

- a) A haza bölcse
- b) Az árvízi hajós
- c) A hidrogénbomba atyja
- d) Az anyák megmentője
- e) A magyar delfin
- f) A sztrigovai remete

V. feladat: Hírességek (9 pont)

Az alábbi nevek („Megoldólap”-on szereplő betűjele) mellé írd oda, hogy mivel foglalkoztak/nak „főállásban”! (Értsd: mi tette őket híressé?)

- a) Bolyai János
- b) Brunszvik Teréz
- c) Farkas Bertalan
- d) Jancsó Miklós
- e) Cholnoky Jenő
- f) Gregor József
- g) Vissy Károly
- h) Kittenberger Kálmán
- i) Gábor Dénes

VI. feladat: TOTÓ II. (13+1 feladat–hibátlan megoldás esetén 1 jutalompont jár!) (15 pont)

1. Melyik ország területe és népessége áll legközelebb Magyarországhoz?

- 1. Portugália
- 2. Dél-Korea
- 3. Kamerun

2. Melyik hegységet nevezik a „világ tetejé”-nek?

- 1. Pamír
- 2. Andok
- 3. Karakórum

3. Hol húzódott Greenwich előtt a kezdő meridián?

1. Kanári-szigetek (Hierro)
2. Párizs (Montmartre)
3. Kréta (Knósszosz)

4. Melyik cég nem müncheni központú?

1. Bosch
2. Siemens
3. BMW

5. Hol található a Chopin-, a Bartók-, az Ibsen- és a Jókai kráter?

1. a Merkúron
2. a Vénuszon
3. a Holdon

6. Melyik hegycsúcs bolygónk legmagasabb kiemelkedése – a Föld középpontjától számítva?!

1. Kljucsevszkaja Szopka
2. Chimborazo
3. Csomolungma

7. Melyik országban található bölényrezervátum?

1. Szlovénia
2. Lengyelország
3. Magyarország

8. A Naprendszer mely bolygóján tart tovább – földi értelemben – egy nap egy évnél? (Értsd: Mely bolygó forgási ideje haladja meg keringési idejét a felsoroltak közül?)

1. az Uránuszon
2. a Vénuszon
3. a Marson

9. Yellowknife, sosen, hopi, anasazi. Mik ezek?

1. ásványok (féldrágakövek)
2. észak-amerikai indián törzsek
3. az aranymosás szakszavai

10. Honnan ered az Arktisz elnevezés?

1. az Arktosz csillagképről
2. egy görög istenről
3. az eszkimók nyelvén jeget jelent

11. Melyik várost emlegetik „Mainhattan” néven?

1. New York
2. Frankfurt am Main
3. Mainz

12. Mi az OECD?

1. a gazdaságilag legfejlettebb országok szervezete
2. olajexportáló országok szervezete
3. közép-európai országok egykori gazdasági integrációja

13. Hol működik ma hazánkban mélyművelésű vasércbánya?

1. Rudabányán
2. sehol
3. Recsken

+1. Hol található az „Óriás(ok) útja”?

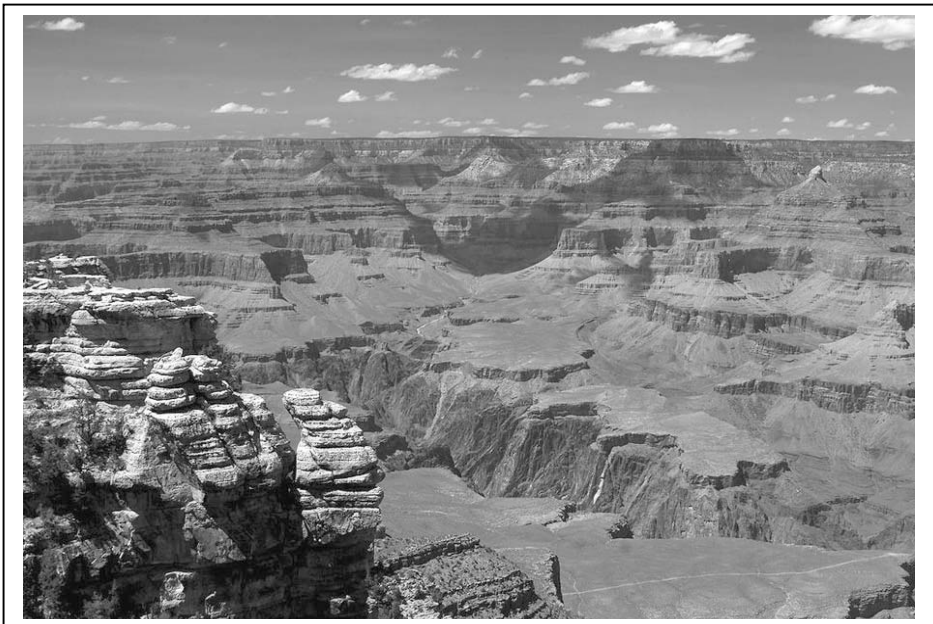
1. az Ír-sziget északnyugati partjainál
2. Délkelet-Kínában
3. a Himalájában

VII. feladat: Képek felismerése (18 pont)

a) Ismerjétek fel a lencsevégre kapott tájakat, épületeket stb.! (1 pont)

b-c) Adjatok választ a képekhez kapcsolódó kérdésekre! (1-1 pont)

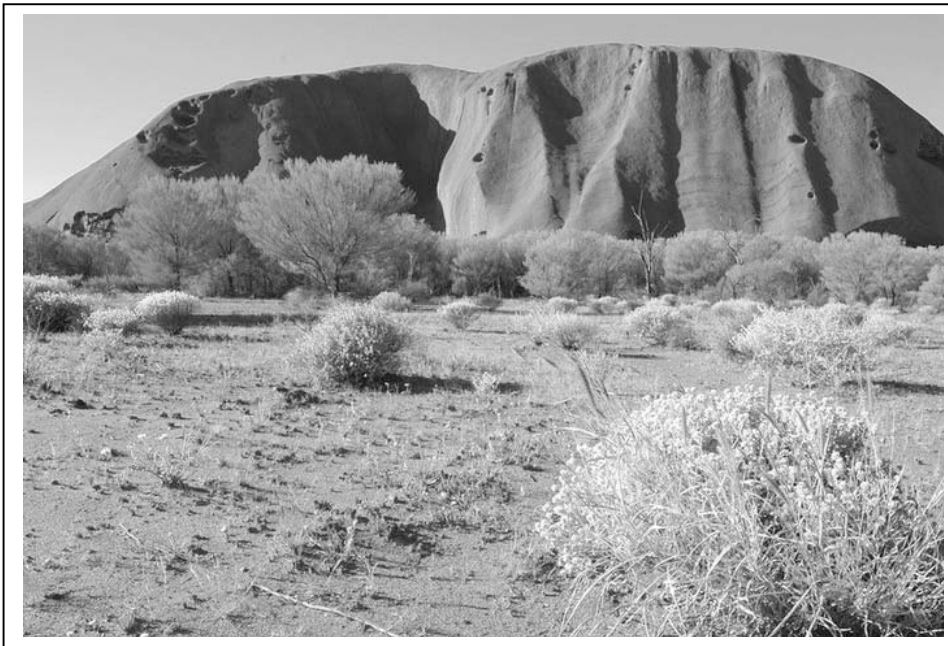
1. a)

b) Mely USA tagállamba kell elutaznunk, hogy a képződményt láthassuk?

c) Melyik folyó kanyarog a völgy alján?

2. a)

b) Milyen kőzetből épül fel a természeti képződmény?

c) Hogy hívják a földrajzos szakirodalomban az egy tömbben álló kőzetképződményeket?

3. a)

b) Mely kultúra (népcsoport) építette az épületegyüttest?

c) Mely ország területén található?

4. a)

b) Hogy hívják a földrajzos szaknyelvben a képen látható képződményt?

c) Mit jelent magyarul a képződmény neve?

5. a)

b) Mely vulkán tövében található az egykori település?

c) Ki volt az a tudós, aki szemtanúként leírta a tűzhányó kitörését?

6. a)

b) Kinek az uralkodása alatt építették az amfiteátrum legnagyobb részét?

c) Kb. hány fő befogadására volt alkalmas az épület, amikor teljes pompában állt (10% eltérést elfogadunk)?

VIII. feladat: „Villámkérdések” (20 pont)

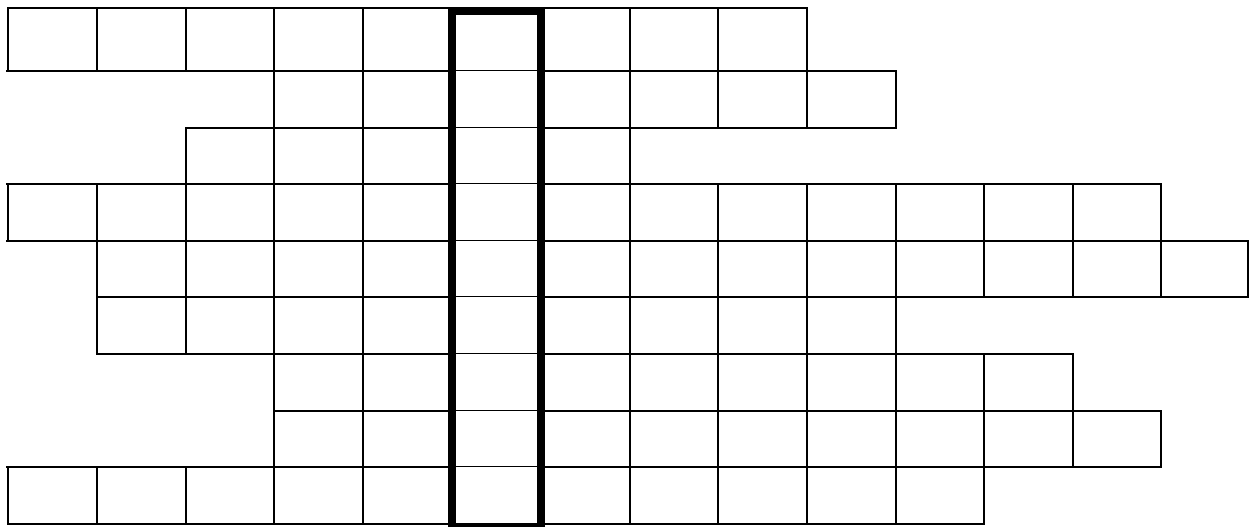
1. Melyik hegységrendszer keletkezett a földtörténeti karbonban?
2. Mely földtörténeti korban képződött a lösz tömegének döntő többsége?
3. Mely vegetációtípus jellegzetes növényei a moha, a zuzmó és a törpenyír?
4. Melyik ország a Lego „őshazája”?
5. Hogy hívják Kelet-Európa füves pusztaságait?
6. Milyen torkolattal éri el a Pó a tengert?
7. Melyik víziút biztosítja az Északi- és a Fekete-tenger közötti összeköttetést?
8. Mi Észtország fővárosa?
9. Mi a lassan mozgó jégfolyók elnevezése a földrajzos szakirodalomban?
10. Mi az államformája Dániának?
11. Mely település környékén bányásszák a híres svéd acél alapanyagát?
12. Hogy hívják Skóciában a Kaledóniai-csatorna kiszélesedő részét?
13. Hogy hívják Dél-Anglia monumentális, hatalmas kövekből álló megalitikus építményét?
14. Hogy hívják Milánó híres operaházát?
15. Melyik ország ételspecialitása a paella?
16. Melyik ország híres terméke az SKF golyóscsapágy?

17. Milyen színűek Dover sziklái?
18. Melyik szigetet emlegetik „Smaragd-sziget”-ként?
19. Hol élnek a rätorománok?
20. Hogy hívják a Francia- és Spanyolország között „megbúvó” törpeállamot?

IX: feladat: Keresztrejtvény (10 pont)

Meghatározások:

1. Általában cukor-, illetve keményítőtartalmú növények feldolgozásával előállított üzemanyag-típus.
2. Szén-dioxidos vulkáni utóműködés.
3. Az ő „játékgolyói”-ban gyönyörködhetünk az ausztráliai Alice Springs közelében.
4. E fenyőfajta tobozainak magvait Szibériában szotyolaként fogyasztják
5. Dél-Amerika, s egyben bolygónk legmagasabb tűzhányója.
6. Így hívják Ukrajna gigászi atomvárosát
7. Boszporusz – magyarul.
8. A népnyelvben „matató ménkü”-nek is nevezik ezt a villámfajtát.
9. Európa legnagyobb területű jégsapkája e szigetcsoporton található.

A függőleges sorban olvasható megfejtés:

X. feladat: Magyarul és nem magyarul... (6 pont)

Add meg a következő földrajzi fogalmak magyar, illetve idegen nyelvű fordítását!

- a) „zöld föld” –
- b) „jó szelet!” –
- c) „a hó hazája” –
- d) „mennydörgő” –
- e) Izland –
- f) Peloponnészosz –

XI. feladat: IGAZ-HAMIS (12 pont)

Az állatok valóságnak vélt állítások betűjele mellé írástok az „igaz” szót! A véleményetek szerint valótlan állításokat a „hamis” megállapítással jelöljétek! (A válaszoknál nem elegendő a kezdőbetűt megadni!)

- a) Magyarország legnyugatibb települése Felsőszölnök.
- b) A Hortobágy területén 400 ezer éve már biztosan megkezdődött a szikes talajok kialakulása.
- c) A jég átlagos vastagsága az Antarktiszon kb. 2000 méter.
- d) A koszovóiak döntő többsége ugyanazt a nyelvet beszéli, mint a „szkipetárok”.
- e) A kontinentális Európa legcsapadékosabb vidéke a Kotori-öböl és környéke.
- f) Az atomenergia-termelésben a VVER-1000 blokkok jóval biztonságosabbak, mint az RBMK típusúak.
- g) Koszovó zászlaján kétféjű sas látható.
- h) A csernobili atomerőmű-katasztrófa 1984-ben (25 esztendeje) történt.
- i) Waldseemüller világtérképe több mint 600 éves.
- j) A leghosszabb (hivatalosan is nyilvántartott) magányos síexpedíció 193 napig tartott.
- k) Bolívia elnöke kokatortát küldött Fidel Castro 80. születésnapjára.
- l) A bolíviai Cerro Rico (a „Gazdagság hegye”) jóformán csak rézből áll.

XII. feladat: „ABC”-kérdések (19 pont)

A következő kérdéscsoportok válasza mindig ugyanazzal a betűvel kezdődik. Találjátok ki, hogy melyikkel, s adjatok választ a kérdésekre!

1.

- a) Hogy hívják Földünk legnagyobb átlagmagasságú kontinensét?
- b) Hol feneklett meg Noé bárkája?
- c) Hol volt az 1996-os nyári olimpia?
- d) Ki volt a rendszerváltás utáni első miniszterelnök?
- e) Mi Japán őslakóinak neve?

2.

- a) Melyik város hídja a Ponte Vecchio?
- b) Ki fejlesztette ki az első gőzhajót?
- c) Hogy hívják bolygónk második legnagyobb tavát?
- d) Ki tervezte a budapesti Vigadó épületét?
- e) Hogy hívták régebben Tajvan szigetét?

3.

- a) Hogy hívják a Keleti-Mecsek legvédelettebb növényritkaságát?
- b) Hogy hívják Földünk legmélyebb tavát?
- c) Ki a „Brandenburgi koncertek” szerzője?
- d) Melyik tónak volt az ókori neve Lacus Pelso?
- e) Kinek a világhírű festménye „A tavasz születése”?

4.

- a) Melyik folyó torkolatánál fekszik Hamburg?
- b) Hogy hívják Szentpétervár híres képtárát?
- c) Ki zenésítette meg a Szózatot?
- d) Így nevezi a népnyelv a Naptól számított második bolygót.

MEGOLDÓLAP
„Ésszel járom be a Földet”
I. forduló

ISKOLA:

A CSAPAT TAGJAI:

FELKÉSZÍTŐ TANÁR:

I. feladat: TOTÓ I.

1. 2. 3. 4. 5.
6. 7. 8. 9. 10.
11. 12. 13. +1.

/15 pont

II. feladat: Többelemű választás

1. 2. 3. 4.
5. 6. 7. 8.

/8 pont

III. feladat: Párosítás

- a) b) c) d)
e) f) g) h)
i) j) k) l)

/12 pont

IV. feladat: Epitheton ornans — hírességek híres jelzői

- a) d)
b) e)
c) f)

/6 pont

V. feladat: Hírességek

- a) f)
- b) g)
- c) h)
- d) i)
- e)

/9 pont

VI. feladat: TOTÓ II.

- 1. 2. 3. 4. 5.
- 6. 7. 8. 9. 10.
- 11. 12. 13. +1.

/15 pont

VII. feladat: Diaképek felismerése

1.	a)	4.	a)
	b)		b)
	c)		c)
2.	a)	5.	a)
	b)		b)
	c)		c)
3.	a)	6.	a)
	b)		b)
	c)		c)

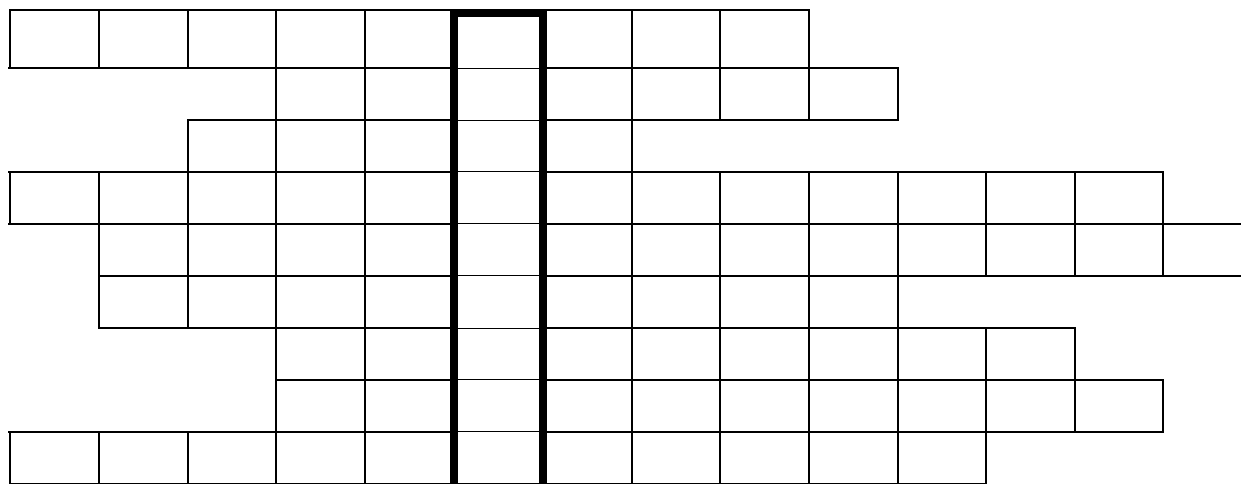
/18 pont

VIII. feladat: „Villámkérdések”

1.	11.
2.	12.
3.	13.
4.	14.
5.	15.
6.	16.
7.	17.
8.	18.
9.	19.
10.	20.

/20 pont

IX. feladat: Keresztrejtvény

A függőleges sorban olvasható megfejtés:

/10 pont

X. feladat: Magyarul és nem magyarul...

- a) d)
- b) e)
- c) f)

/6 pont

XI. feladat: IGAZ-HAMIS

- a) b) c) d)
- e) f) g) h)
- i) j) k) l)

/12 pont

XII. feladat: „ABC”-kérdések

- 1. a) 2. a)
- b) b)
- c) c)
- d) d)
- e) e)

3. a)
b)
c)
d)
e)

4. a)
b)
c)
d)

/19 pont

Elérhető pontszám: 150 pont

Elért pontszám:

Helyezés :